

«Quin món volem?».

Proposta d'una situació d'aprenentatge

Núria Mayoral Ambròs, Alba Ambròs Pallarès

«Quin món volem?» és una situació d'aprenentatge interdisciplinari per treballar la discriminació al cycle superior d'educació primària. El repte que es planteja a l'alumnat és que conegui la biografia de quatre personatges rellevants d'àmbit mundial per haver lluitat contra diferents tipus de discriminació.

PARAULES CLAU

- discriminació
- drets humans
- educació en valors
- biografies
- ODS

Per assolir el repte de la proposta que presentem cal llegir quatre àlbums il·lustrats. Les dues preguntes inicials que es llencen són: «què ens fa humans?» i «com és la societat en el món i el temps en què ens ha tocat viure?»

Nelson Mandela, Rosa Parks, Malala Yousafzai i Frida Kahlo són els personatges escollits per treballar un problema social rellevant que segueix privant les persones de drets fonamentals.

El fil conductor entre totes aquestes persones és la discriminació que han patit o que van patir al llarg de les seves vides. El producte final consisteix a crear un collage sobre la discriminació, la redacció de les biografies de les quatre persones i un text reflexiu. La situació d'aprenentatge respon també al treball de l'ODS 4 (educació de qualitat), l'ODS 5 (igualtat de gènere) i l'ODS 10 (reducció de les desigualtats).

PER QUÈ LA DISCRIMINACIÓ?

La discriminació per motius d'ideologia, religió, gènere, sexe, etc. és present a les nostres vides i també a l'escola. El rebuig envers comportaments discriminatoris i, per tant, l'adquisició de valors cívics i socials estan recollits al currículum d'educació primària (articles 3 i 14 del Decret 119/2015 d'ordenació dels ensenyaments de l'educació primària i articles 3 i 4 del Decret 175/2022, de 27 de setembre, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació bàsica) i, de manera més concreta, a l'àrea de coneixement del medi natural, social i cultural.

Les dues preguntes inicials que es llencen són: «què ens fa humans?» i «com és la societat en el món i el temps en què ens ha tocat viure?»

L'institut escola públic Els Pinetons, situat a Ripollet, té com a eix del seu projecte educatiu promoure la defensa dels drets humans i l'atenció a la diversitat com a element de riquesa educativa i social. En aquesta línia, el centre compta amb una llarga trajectòria de treball per projectes d'investigació, alguns dels quals són de temàtiques socials. Els nois i les noies de sisè del grup H₂O (Escoleta d'Aigua) del curs 2021-2022 van decidir tractar en els seus projectes d'investigació, entre d'altres, els temes següents: l'ús de les pantalles, el canvi climàtic i el feminisme. A partir de l'observació de les seves inquietuds es va decidir, conjuntament amb les dues altres tutores, iniciar una nova proposta entorn de la discriminació. Convé subratllar que aquesta situació d'aprenentatge es va portar a terme mitjançant la codocència.

Els 27 noies i nois d'H₂O van dedicar un total de 21 hores a la situació d'aprenentatge. L'objectiu general era crear un text reflexiu i una composició artística sobre la discriminació mitjançant l'anàlisi de quatre persones referents en aquesta qüestió (Nelson Mandela, Frida Kahlo, Malala Yousafzai i Rosa Parks), amb la finalitat de desenvolupar la capacitat crítica vers aquest tipus de situacions. Vegeu els objectius específics i les competències de l'activitat a

la taula 1 del material complementari (hi podeu accedir a través del codi QR adjunt).

Taules de programació de la situació d'aprenentatge

La situació d'aprenentatge contribueix a desenvolupar els vectors següents. En primer lloc, el de la ciutadania democràtica i la consciència global, pel fet de tractar un tema d'actualitat i d'interès en el qual l'alumnat portarà a terme accions per denunciar-lo i donar-lo a conèixer amb la resta dels companys i les companyes de l'escola, tot fomentant les relacions cíviques per evitar la discriminació i prendre'n consciència. En segon lloc, el de la perspectiva de gènere, atès que la majoria de personatges escollits són dones, a les quals els volem donar veu per denunciar el que han patit pel sol fet de pertànyer al sexe femení i així prendre'n consciència. En tercer lloc, la qualitat de les llengües, atès que es treballen el català i el castellà en funció de l'idioma de l'àlbum il·lustrat i de les fonts de consulta facilitades. L'enfocament del tractament integrat de llengües ho afavoreix. Finalment, el vector dels aprenentatges competencials, ja que tot l'enfocament respon a una situació real, coneguda pels infants i a partir de la qual es demana realitzar una acció col·lectiva (el collage) i individual (la reflexió).

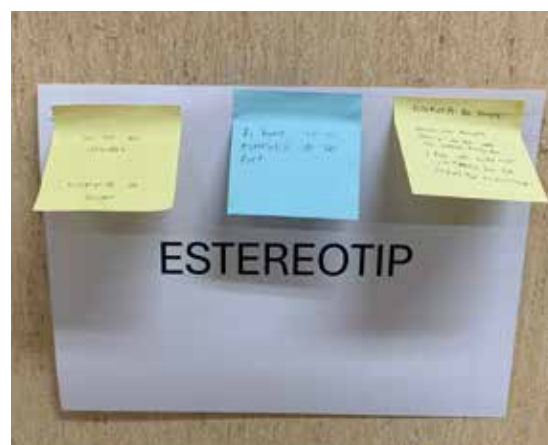
LES ACTIVITATS DE LA SITUACIÓ D'APRENTATGE

Les activitats estan programades perquè durin al voltant d'unes 21 hores lectives, si bé cal fer-ne

una adaptació en funció del grup i dels coneixements previs. En el nostre cas, vam ocupar tot aquest temps per desenvolupar-la.

A la taula 4 del material complementari, al qual es pot accedir a través del codi QR, s'hi descriuen les sessions seguint les quatre fases de tota seqüència, si bé s'observarà que estan organitzades al voltant de quatre eixos principals:

- La sensibilització sobre el tema de la discriminació i l'activació dels coneixements previs (imatge 1).
- L'aprofundiment en els diferents tipus de discriminació a partir de la lectura dels quatre àlbums il·lustrats.
- La cerca d'informació i la confecció de la biografia (vegeu a les taules de programació les biografies elaborades per l'alumnat), a més de la creació del collage amb els codis QR (imatge 2).
- El text reflexiu final (vegeu-ne un exemple al final de l'article).

Imatge 1. Treball de sensibilització al voltant dels estereotips

Imatge 2. Collage exposat al passadís del centre amb els codis QR per accedir a les biografies dels personatges treballats

ORIENTACIONS PER A LA INTERVENCIÓ PEDAGÒGICA

La majoria de les activitats són en grup, per tal que construeixin coneixement des de l'aprenentatge cooperatiu i entre iguals, de manera inductiva i a partir de les experiències prèvies que tinguin els infants i del que vagin integrant amb els nous aprenentatges.

És fonamental, també, fer un bon seguiment del clima de treball de cada grup i facilitar-hi la retroacció constant. Aquesta actuació afavoreix, sovint, evitar malentesos lingüístics i avançar en la construcció de coneixement per comprendre la riquesa de la diversitat. Cada sessió s'inicia amb una rotllana, la qual cosa ens ajuda a situar-nos i a compartir l'objectiu d'aprenentatge.

Cal dir també que la proposta era viva durant la seva implementació i, en la mesura del que va ser possible, s'hi integraren les aportacions que hi feia l'alumnat, com ara, per exemple, treballar la cançó

La majoria de les activitats són en grup, per tal que construeixin coneixement des de l'aprenentatge cooperatiu i entre iguals, de manera inductiva i a partir de les experiències prèvies que tinguin els infants i del que vagin integrant amb els nous aprenentatges

Heal the world, de Michael Jackson. No la teníem programada, però, fruit d'una conversa en grup, un noi va mencionar el cantant com a exemple de persona que havia estat discriminada pel color de la pell i el que això li provocà.

Per tal d'oferir mesures universals, es diversifiquen els materials i els llenguatges utilitzats a la situació d'aprenentatge.

Un altre aspecte que cal tenir present és el procés de textualització del gènere discursiu de la biografia. Partint de l'exemple de Marie Curie (imatge 3) van deduir les característiques principals del gènere que van permetre comprendre millor la base d'orientació elaborada (imatge 4) i segueixen les fases d'escriure l'esborrany, revisar-lo i redactar-ne la versió final a l'ordinador amb Canva.

Per tal d'oferir mesures universals, es diversifiquen els materials i els llenguatges utilitzats a la situació d'aprenentatge

ORIENTACIONS PER A L'AVALUACIÓ

Partint de la premissa que «avaluar és aprendre» (Sanmartí, 2020, p. 5), l'avaluació de la situació d'aprenentatge ha estat concebuda com un mitjà per regular els aprenentatges de l'alumnat a partir de l'ús de diferents instruments i de la retroacció constant entre

la docent i ells mateixos. La taula 2 conté el detall dels criteris i dels indicadors d'avaluació utilitzats.

Per fer l'avaluació inicial i diagnòstica es va utilitzar la creació de pòsters sobre cada una de les persones abans de començar amb la cerca d'informació.

En les fases de desenvolupament (taula 4, sessions 4, 5, 6, 7 i 8) i d'estructuració (taula 4, sessions 9, 10 i 11), cada grup d'experts va haver de buscar la informació i redactar la biografia de la seva persona. Després, els vuit grups d'experts van haver de treballar conjuntament per revisar-ne l'ortografia i l'adequació.

MARIE CURIE

Va ser una científica i investigadora que va néixer l'any 1867 a Varsòvia (Polònia). Quan tenia 24 anys va haver de migrar del seu país perquè ella volia estudiar a la universitat però no podia pel fet de ser dona.

Va anar a viure a París (França) per poder estudiar en una universitat on admetien les noies. Va estudiar física i matemàtiques i al llarg de la seva carrera va descobrir dues substàncies radioactives que van ser un gran avenç pel món de la ciència.

L'any 1903 va rebre el Premi Nobel de Física i anys més tard, el Premi Nobel de Química. També va aconseguir ser la primera dona que donava classes a la universitat com a professora. Gràcies als seus descobriments i estudis s'han salvat moltes vides.

Marie Curie va morir el 1934 a França.

Font d'informació
<https://happylearning.tv/biografias-ninos-marie-curie/>

Imatge 3. Biografia presentada com a exemple

BIOGRAFIA

» És un tipus de text que explica la vida d'una persona.

» Què ha de tenir una biografia?

- Text (10 línies)
  - Quan i on va néixer
  - Qui va ser i per què és coneguda
  - Quan i on va morir
  - Reconeixement o premis
- Foto
- Fonts d'informació

Imatge 4. Base d'orientació per fer el treball del gènere discursiu

També van haver de comprovar si havien seguit la base d'orientació, passar de les dues biografies que tenien per a cada persona a una única biografia i afegir-hi els suggeriments de les mestres. Aquest procés de posada en comú i de diàleg afavorí l'assoliment dels continguts, atès que l'aprenentatge és social (Vygotsky, 1978) i a través de la interacció l'alumnat construeix coneixement.

Seguint la pràctica de l'escola, en la qual l'avaluació forma part de la vida de l'aula i en què es dona especialment valor al procés reflexiu i d'autoavaluació dels nois i noies, per al tancament de la seqüència van haver de redactar i lliurar una reflexió sobre què havien après. Se'ls va proporcionar una guia de preguntes per elaborar la reflexió.

Per avaluar els textos reflexius, les tutores vam establir un conjunt d'indicadors d'assoliment. En aquesta línia convé destacar que pràcticament tot el grup d'alumnes va definir correctament què és la discriminació, va saber identificar que n'hi ha de diferents tipus i va acompanyar-ho amb exemples. En el quadre 1 es poden veure dues mostres de fragments dels textos reflexius dels nois i noies.

Per acabar, el disseny i la implementació d'aquesta situació d'aprenentatge no hagués estat possible sense l'ajut ni el suport constants de l'escola i, especialment, de les tutores Anna i Miriam. Volem manifestar també un agraïment profund a tots els nois i noies de sisè de l'Escoleta d'Aigua del curs 2021-2022 per la implicació, la col·laboració i les ganes d'aprendre que van mostrar. •

Fragments de l'alumne 1

La discriminació significa tractar algú de manera diferent per ser com és. Consideres que una persona és inferior a tu per ser diferent, ja sigui físicament, de pensament, per la seva religió, etc.

La discriminació sempre ha estat present al món. Tenim el costum de fer sentir els altres malament per poder sentir-nos millor nosaltres. Si tothom respectés tothom descobriríem un munt de coses noves. Aquest treball m'ha ajudat a veure que encara hem de seguir lluitant per aconseguir equitat al món. He pogut comprovar que el fet de ser diferents ens converteix en especials.

Confio i desitjo un món on puguem ser tu mateix sense judicis i sense que t'importin aquests judicis, que això també és important.

Fragments de l'alumne 2

La discriminació és criticar, oprimir, espantar... persones pel simple fet que són diferents de tu. Un exemple d'això és la història de George Floyd, que sense haver fet res, un policia nord-americà el va ofegar pel simple fet de ser negre.

Si volgués saber més d'aquest tema, m'agradaria veure com era la discriminació a Espanya fa 500 o 600 anys. Per últim vull dir que la discriminació ha sigut la pitjor cosa que ha creat l'ésser humà.

Referències bibliogràfiques

- Decret 119/2015, de 23 de juny de 2015, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació primària. *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, 6900 (26 de juny de 2015).
- Decret 175/2022, de 27 de setembre de 2022, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació bàsica. *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*, 8762 (29 de setembre de 2022).
- Sanmartí, N. (2020). *Avaluar és aprendre*. Barcelona. Generalitat de Catalunya. <https://hdl.handle.net/20.500.12694/652>
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in Society: The development of higher psychological processes*. Harvard University Press.

Bibliografia

- Frier, R. i Fronty, A. (2016). *Malala: Pel dret de les nenes a l'educació*. Blume.
- Hesse, M. (2016). *Frida Kahlo: Una biografia*. Lumen.
- Laidlaw, J. A. (2004). *Frida Kahlo: Els artistes i el seu món*. Traduït per A. Bonet. Blume.
- Nelson, K. (2014). *Nelson Mandela*. Editorial Joventut.
- Silei, F. i Quarello, M. (2012). *L'autobús de la Rosa*. Traduït per Celia Filippetto. Barbara Fiore.

Hem parlat de:

- Situacions d'aprenentatge.
- Interdisciplinarietat.
- Drets humans.

Autores

Núria Mayoral Ambrós

Escola ISCAT. La Garriga (Barcelona)
minu.mayo@gmail.com

Alba Ambrós Pallarès

Universitat de Barcelona
aambros@ub.edu

Aquest article fou sol·licitat per Guix. ELEMENTS D'ACCIÓ EDUCATIVA el mes de febrer de 2023 i acceptat el mes de juny de 2023 per ser-hi publicat.

Quadre 1. Fragments de textos reflexius elaborats per l'alumnat